

АКЦЕНТИ

ЛИСТОПАД 2022

Зміст випуску:

- Віктор Телічко: «Композитор – це провідник між Всесвітом і людиною»
- «Уклін тобі, високий любий Світе»
- Шароварщина чи популяризація національної культури?
- Життєдайна сила етніки
- Творчі дебюти

ВІКТОР ТЕЛИЧКО: «КОМПОЗИТОР – ЦЕ ПРОВІДНИК МІЖ ВСЕСВІТОМ І ЛЮДИНОЮ»

Ім'я Віктора Федоровича Телічка не потребує додаткових представлень ні для закарпатських шанувальників музики, ні для всеукраїнської чи зарубіжної аудиторії. Творчі здобутки композитора, піаніста, педагога, музично-громадського діяча неодноразово відзначалися державними нагородами і преміями. Та для митця головне – знайти свій власний шлях у музиці, уміти донести до слухачів важливі ідеї, не втратити зв'язок з публікою. Нещодавно відбулись успішні авторські концерти В.Телічка в залі Закарпатської обласної філармонії, що стало приводом до нашої розмови про особливості творчого процесу композитора.

– Вітаю Вас із чудовими авторськими концертами. Яке значення, на Вашу думку, для композитора має організація таких заходів? Наскільки складно це зробити самотужки?

Почну з кінця: дуже складно, і особливо складно зараз, тому що матеріальна складова цих концертів безумовно перешкоджає творчим задумам, і вона морально трошки гнітить композитора. Зрозуміло, хочеться, аби виконавці працювали не лише на ентузіазмі, але щоб це було якось відшкодовано. У першому авторському концерті, що відбувся 3 листопада, величезну допомогу (практично все) зробила художній керівник і головний диригент заслуженого академічного Закарпатського народного хору Наталія Йосипівна Петій-Потапчук. Це той рідкісний випадок, а в моєму житті, можливо, вперше, коли я практично весь концерт міг прослухати, сидючи в залі. Раніше потрібно було і матеріальну підтримку шукати, і технічні моменти влагоджувати, і організаційні проблеми вирішувати, а також організувати репетиції окремих

номерів, запрошувати солістів і проводити зведені репетиції з колективом. У цьому концерті Наталія Йосипівна зробила практично все, за що я їй дуже вдячний.

– Тобто Ви насолоджувались концертом?

Так. Я міг більш-менш об'єктивно оцінити, що ж вийшло. Це теж важливо, адже я маю розуміти - чи рухатись далі, чи ні.

– Як Ви налагоджуєте контакти з виконавцями власних творів? Чи існують творчі суперечки у процесі підготовки концертних програм?

Ні. Мене, як кажуть, Бог милував. Мав щастя, коли співали мої твори видатні виконавці, такі,

Фотографії: Закарпаття Онлайн

як Марія Зубанич, Оксана Ільницька, Надія Піггородська, Валерій Буймістер, Валерій Мурга, Петро Матій. Мені було дуже цікаво, як мої твори грав Мілан Паля – прекрасний словацький скрипаль, він виконував мою Сонату для скрипки і фортепіано разом з Євгеном Іршаї. Потім М.Паля виконував мій Скрипковий концерт в Національній філармонії України з Національним симфонічним оркестром. Мою музику неодноразово диригував також Валерій Матюхін з Національним ансамблем солістів України «Київська камерата». Це мрія кожного композитора, щоб виконавці такого рівня грали твою музику. Тобто, це виконавці високого рівня, які мають великий досвід виконання не тільки дуже відомих класичних творів, але вони прекрасно читають сучасну музику, тому суперечок не було.

– З ким із музикантів Вам хотілось би здійснити спільні проекти?

Не один проєкт уже було здійснено, наприклад, з Віктором Плоськіною. Він теж диригував моїми творами в палаці «Україна» (м. Київ), коли робився звіт Закарпаття. Враховуючи те, що в палаці є три концертні роялі, а в моїй сім'ї – три піаністи, у мене виникла ідея написати концертний твір для трьох роялів з симфонічним оркестром «Карпатське капричіо». Це був дуже незвичайний номер, написаний спеціально для цього звіту, котрий усім сподобався. Після цього, в 2000-х роках ми великою закарпатською мистецькою делегацією їздили в м.Дніпро, де теж були три роялі і ми виконували цей твір. Я задоволений тим, що мою музику грають симфонічні оркестри України, це дуже приємно. Сподіваюсь, що незважаючи на складну нинішню ситуацію, вдасться зробити ще якісь творчі проєкти. Ви прекрасно розумієте,

що культуру сьогодні, як і раніше, на словах поважають, підтримують, а коли доходить до справи – «Зайдіть завтра...».

– Стародавнє китайське прислів'я стверджує, що: «композитор – це флейта, на якій грає Всесвіт». А у Вашому розумінні хто він – композитор?

Це хороше порівняння...(посміхається), але, можливо, оркестр, а не флейта? Флейта – це одноголосий інструмент, а композитор чує музику в усій її багатотембровості і багатоголосці. Тому я з китайцями згоден частково.

У моєму розумінні композитор – це провідник між Всесвітом і людиною. Наскільки вдало він це робить – і визначає цінність його творчості.

– Як приходиться до Вас натхнення і чи багато Ви потребуєте часу, аби втілити свої музичні ідеї у реальне звучання?

По-різному. Тут немає одного рецепту. Про це говорили і М.Лисенко, і Б.Лятошинський, і Є.Станкович. Ремесло і талант – це речі, які взаємодоповнюють одне одного, і натхнення приходиться під час роботи, навіть під час технічної роботи. Коли ти сідаєш редагувати динаміку, штрихи і чуєш, що тут щось не те, починаєш виправляти те, що вже написано і незчувся, як закінчив твір.

Фотографія: Перший Кабельний

– Чи траплялись у Вашому житті якісь цікаві чи то навіть містичні історії із раптовим натхненням?

Можливо, такі ситуації були, умовно кажучи під час вечері, раптом в голові з'явився початок теми, і гля того, щоб його не загубити, ти залишаєш вечерю і йдеш фіксуєш ноти. Такі ситуації не дуже часті, і я їх не дуже тримаю в голові. Треба працювати в будь-якій ситуації.

– Якщо помріяти і уявити ідеальне місце, яке б надихало на творчість (будь-яку) та всіляко цьому сприяло, то яке це місце?

Місце, де була б можливість фіксувати те, що спадає на думку композитору, тому що для нього основний інструмент – внутрішній слух. Спокій і тиша...

– Чи доводилось Вам писати музику на замовлення?

Так, доводилось. Це є частина творчості, яка вимагає професіоналізму, тому що ставиться конкретне завдання і є обмеження в часі. Я писав музику для

театральних вистав, для гітей, зокрема «Коза гереза», «Лис Микита», для дорослих «Гордубал», «Легенда про Ужгородський замок» і т.д. Всього біля 20 творів.

– Чи впливає суспільно-історична ситуація на Вашу творчість?

Безумовно. На творчість кожного творця вона впливає.

– Не кожний слухач готовий до сприйняття сучасної музики. Для якої аудиторії працюєте Ви?

Я б сказав інакше: «Чи всі твори сприймаються публікою належним чином з першого виконання?». Є в історії чимало випадків, коли твір прозвучав і отримав критику. Проходить певний час, щось відбувається в суспільстві, і потім приходять розуміння, що композитор був правий.

Фотографія: Uzhgorod.net.ua

– Ви – автор також дитячої музики. В чому особливість, а можливо – складність, написання творів для юних виконавців?

Хтось з композиторів сказав, що для гітей треба писати краще, ніж для дорослих (посміхається)... Для гітей писати цікаво, потрібно, але – не просто.

– Молодь в переважній більшості не сприймає класичну музику. Що, на Вашу думку, потрібно зробити, аби академічна музика стала «модним культурним продуктом»?

Щоб вона була затребувана, має бути високий рівень виховання молоді і середнього покоління. На цьому будується бажання цих людей піти на виставку, почитати книгу, послухати симфонічну музику, тому що зараз, на жаль, ми всі бачимо зниження загального рівня вихованості і культури. У цьому плані настали не кращі часи. Треба прикласти зусилля, аби зупинити це. Слід займатися виховною роботою з раннього віку. Навіть ті самі мультфільми – у нас є чудові вітчизняні мультфільми («Як козаки в футбол грали», «Як козаки олімпійцями стали» і т. д. з музикою Бориса Буєвського, Ігоря Поклада, Мирослава Скорика), а всі діти хочуть дивитися «Щенячий патруль» і так далі.

Сучасні мультфільми не розвивають уяву і розуміння гітей про реальний світ. А через 10 років будемо мати таку ситуацію, що симфонічні оркестри будуть грати усілякі американські сучасні пісні, а де наше національне....?

– Як Ви працюєте з юними композиторами? До яких жанрів звертаєтеся і які настанови даєте при перших творчих самостійних спробах учнів?

– У даний момент цей процес поки що зупинився. В мене були хороші студенти, серед них Віктор Янцо, який створив гурт «Рокаш», він починав із симфонічної музики, а потім перейшов в естраду. Рената Сокачик – нині член Національної спілки композиторів України, і так далі.

– Вам прекрасно вдається поєднувати виконавську, композиторську і педагогічну діяльність. Можливо у Вас є хобі, не пов'язане з музикою?

Ні. Я б сказав, що музика – це моє життя.

– Які поради Ви б дали сучасним юним музикантам?

Порада дуже проста: вчитися, вчитися і ще раз вчитися.

Фотографія: Uzhgorod.net.ua

Дякую, Вікторе Федоровичу за цікаву розмову. Зичу Вам доброго здоров'я, талановитих і сумлінних учнів, творчого натхнення та достойних виконавців Вашої музики!

**Розмову вела
Віталія ВАСИЛЕНКО**

ШАРОВАРЩИНА ЧИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ?

Українська народна музика – явище багатогранне і самобутнє. Століттями формувався унікальний стиль виконання, в різних регіонах на народні пісні впливали місцеві традиції і діалекти, побут і колорит, що створило величезне розмаїття мелодій. Наразі, розуміючи величезний потенціал музичного фольклору, в Україні діють інститут фольклористики, фольклористичні лабораторії й навчальні центри, котрі здійснюють наукове дослідження нашої національної культури.

Проте, незважаючи на красу та самобутність української культури, у світі і на теренах нашої країни дотепер активно поширюється стереотипний образ українця, що нав'язувався за часів радянщини: веселий гопачок, що виконується хлопчиками у синіх шароварах і дівчатами у віночках з яскравими стрічками усіх кольорів веселки – досить широковідоме і, на жаль, узвичайнене явище. І звісно, це явище відбувається не без досить примітивного музичного супроводу. Коли відомі українські пісні (наприклад, «Щедрик») виконуються жінками у пластиківих віночках в поєднанні із звичними для ока яскраво-синіми спідницями (які ніяк не стосуються традиційного жіночого українського вбрання) – це викликає сум і образу. Таке явище – стереотипний показ українців та української культури через низькоякісний продукт –

отримало назву «шароварщина». Гадаю, кожен, хто хоч раз чув пісні М.Поплавського про сало та варенички, добре знайомий із таким явищем. На жаль, таких виконавців є достатньо для того, щоб штучно створений образ процвітав і укорінювався.

Поняття «шароварщини» починає зароджуватись ще наприкінці XIX століття. Тоді з'являються люди, яких називають «галушниками». Це поняття згадує краєзнавець та літературний критик Анатолій Макаров у своїй книзі «Мала енциклопедія Київської старовини» та наводить таке визначення: *«Галушники – це старі українці, що жили в Україні у кінці 19 ст., але у всьому притримувались народних (виключно сільських) звичаїв. Галушники влаштовували овації на спектаклях напівбалаганних труп, які видавали базарні фарси за українську національну драматургію, і обурювалися першими п'єсами Старицького, Кропивницького, Карпенка-Карого».*

Згадуючи багаточисельні заборони української мови, що припадають на XIX ст., ми розуміємо, що стереотипізація та знецінення нашої культури були вигідні імперській владі. Таке спотворення – це фактична спроба накрити справжню культурну спадщину шаром примітивності та поверхневості. Тому ще більшого поширення воно набуватиме у XX ст. за часів СРСР. Все починалось із роками нав'язуваного міфу про те, що українська – це «сільська мова». А вже і українських театрах за панування російського царату заборонялося звучання української мови від інтелігентів, людей

престижних професій, дворянства. Даною мовою дозволялося говорити селянам й іншим верствам, які не сприймалися як престижні. Українці засвоїли російський міф про те, що поняття «Україна» і «місто» непоєднані. Навіть нині це продукується в різноманітних інтерпретаціях. (більше про те, як формувалися сьогodenні міфи про українську мову можна подивитися у документальній стрічці Сергія Кримського «Соловей співає»).

Музичний етногурт «ДахаБраха»

чимало прикладів як «шароварників», так і тих, хто створює дійсно якісну музику, поєднуючи індивідуальний стиль з народною піснею чи автентичною манерою співу. Тішить те, що останніми роками перших витісняють ті, хто вправно синтезує традицію із сучасністю. Серед них: гурт «KALUSH», пісня якого виграла навесні «Євробачення» (хлопці вміло поєднують звучання українських народних інструментів з репом); «ДахаБраха» (гурт використовує народні пісні, записані ними самими та їхніми викладачами у фольклорних експедиціях з різних куточків України і виконує їх в автентичній манері); Go_A – з піснею «Шум», яка заснована на

СОЛОВЕЙ СПІВАЄ

Особливо небезпечною стереотипізація України є саме зараз. У час, коли потрібно пізнавати самим і розповідати світу те, якою є українська культура насправді. І це не обов'язково повинен бути традиційний спів народних українських пісень в автентичному вбранні. Академічне виконання романсів і творів наших композиторів – чудовий спосіб розповісти про самотність української музики. Прикладом цього став благодійний концерт, що нещодавно відбувся у французькому Страсбурзі, програма якого містила українські романси.

Серед сучасних виконавців є

Гурт «KALUSH Orchestra»

народних веснянках, вони вийшли у фінал «Євробачення» 2021 року; також сліг згадати гурти Бурдон, Dakh Daughters та Фолькнери, які також показують слухачеві справжню етномузику.

Говорячи про «шароварників», до них починають несподівано долучатися нові сучасні виконавці. Серед прикладів - сумнівне використання слів «козак» та «козачка» у треці Анни Трінчер & Positiff «Який ти козак» (фактичне знецінення цих понять через негоречне їх вплітання у текст), «#КОЗАЦЬКОМУ_РОДУ» від Jerry Heil (у пісні Залужний названий «отаманом», текст загалом не несе глибоко цінного сенсу, знову ж таки викривляючи багато понять), «BANDERA» співачки Kristonko – тут шароварщина як у музиці, так і в кліпі.

Кадр із кліпу «BANDERA» Kristonko

Дуже сумним є той факт, що вищеперелічені пісні вийшли зовсім нещодавно, у пору, коли як ніколи потрібно боротись із стереотипами і примітивізацією – вони натомість набувають широкого розповсюдження.

Проте, багато небайдужих до автентичної української культури, до наших традицій людей зараз підіймає тему шароварщини, наголошуючи на цій проблемі. Збільшується число тих, хто розповідає правду про наше мистецтво, несе в маси ідею національної самосвідомості. І якщо є такі діячі, отже є надія на те, що згодом ми зламаємо типізований образ другосортного українця та утвердимо справжнє українське національне мистецтво. Але не забуваймо, що доля таких «шароварників» залежить від кожного з нас: якщо публіка не буде підтримувати таке псевдомистецтво, відпаде необхідність його продукувати. Отож цінуймо свою народну творчість, підтримуймо свою культуру, сповідуймо національні ідеали!

Анна
КУР'ЯНОВА

Життєдайна сила етніки

Народна пісня це важлива частина ідентичності будь-якої нації, зокрема української. Хоч у часи Середньовіччя, коли у суспільному житті було повне домінування церкви, прояв "народності" (будь-чого, що не пов'язане з церквою або Богом) вважався гріховним, народна музика всеодно була популярною у суспільстві та активно розвивалася, відповідаючи соціо-політичним запитам.

Часи змінилися. У період Нового часу церква втратила пріоритетність, а фольклор став невичерпним джерелом ідей та унікального музичного матеріалу. Зошити з народною музикою відтепер часто ставали настольною книгою багатьох композиторів. Використання таких інтонацій огразу пророкує успіх твору. Адже народні пісні буквально "зашиті" в наше ДНК.

Не дивлячись на розвиток музичної індустрії, фольклорні мелодії знаходять нове втілення у творчості сучасних українських артистів. Вона набуває нових рис — електрофольк, етнопоп, етнохіп-хоп, фольктроніка, фольк-реп.

Одним з найвідоміших прикладів фольк-музики є пісня

"Шум" гурту Go-A. Її добре знають не тільки українські слухачі, але й прихильники «Євробачення». Сцену шоу підкорив цей фолькгурт своєю особливою атмосферою через поєднання народного вокалу та сопілки з постмодерністським зовнішнім втіленням. Основа цього треку — українська народна веснянка "Шум". Дана пісня-гра належить до архаїчного пласту українського народного мистецтва. "Шумом" звали давньослов'янського бога лісу.

Гурт Go-A на шоу Євробачення 2021

Не можна не згадати про творців, як їх прийнято вважати, українського етнохауса — квартет «ДахаБраха». У своїй музиці вони поєднують автентичку народних пісень з інструментами з усього світу. Своєю творчістю вони підкорили усі континенти, тому активно гастролюють та беруть участь у фестивалях. Їхні композиції можна почути й в рекламі Девіда Бекхема.

Музичний етногурт ДахаБраха

Неповторним представником фольк-музики України є КНАУАТ. Своім незвичайним голосом він припав до душі ще будучи учасником шоу «Голос Країни» (9 сезон). У своїй музиці Андрій вміло поєднує народні інструменти — сопілку, дудук, тибетську чашу, гарбуку — з урбаністичними звуками — метро, двигун автомобіля, свист чайника. За свій неповторний стиль з піснею "Osoka" КНАУАТ отримав нагороду "Пісня року 2020".

КНАУАТ

Цього року через перемогу на Євробаченні мабуть не залишилося людини, яка б не чула про Kalush Orchestra. Цей реп-гурт поєднує реп із фольклорними мотивами, що дозволило впевнено увірватись у світовий музичний простір. Українські пісні "Ой на горі" та "Стефанія" вперше пролунали на премії MTV Europe Music Awards 2022.

Гурт KALUSH Orchestra на сцені шоу Євробачення 2022

Але амбасадором цієї галузі сучасної музики, на мою думку, є електро-фольк гурт ОПИКА. В їхній музиці майстерно поєднується сучасна електронна музика з народними мотивами та інструментами.

ОПИКА

Тож народна пісня – це не щось застаріле або нудне, що виконують тільки старенькі бабусі в глухих селах. Народна пісня – це національний код, який талановиті українські артисти використали для створення нових музичних жанрів, креативних образів. Вони творять сучасну українську культуру, яка вабить не лише українського слухача, а й викликає захват усього світу!

Євгенія
ГЕРАСИМОВА

«Уклін тобі, високий любий Світе»

Авторський концерт – це завжди знакова подія не тільки в житті композитора, але й для його колег, виконавців та поціновувачів мистецтва. Це – своєрідний підсумок певного етапу творчості, це – можливість визначити орієнтири у співпраці з виконавцями і, зрештою, це – тест на витривалість, адже організація таких заходів вимагає чималих зусиль. З усіма цими завданнями голова закарпатської організації Національної спілки композиторів України, заслужений діяч мистецтв України Віктор Теличка справився на відмінно. У листопаді відбулись два авторські концерти відомого композитора, котрі хоч і не вмістили увесь доробок В.Теличка, проте відобразили різні грані його таланту і відкрили слухачам характерні риси творчого почерку мистця.

Програми авторських концертів були сформовані за жанровим і виконавським складом: перший – представив публіці хорову й театральну музику, другий – інструментальні твори.

Фотографії: Закарпаття Онлайн

Співпраця В.Теличка із академічним заслуженим закарпатським народним хором є тривалою і напруженою плідною. Композитор створив для колективу численні обробки народних пісень краю та вокально-хореографічні композиції, що складають золотий фонд репертуару хору. Тож перший концерт занурив слухачів у чудовий, різнобарвний, неповторний світ народної творчості. Життєрадісні, завзяті народні пісні контрастували з елегантними наспівами-роздумами, котрі втілюють глибоку народну мудрість. Родзинкою свята став «Фольк-концерт» для народного хору та ударних, що є перлиною композиторського доробку Віктора Теличка, у ній музикант тонко поєднав закарпатську архаїку і сучасні музично-виразові засоби. Особливо відзначу пісню «Вівчарики, я не забув про вас» у виконанні народного артиста України Петра Матія, магія голосу якого гармонійно поєднується із звучанням хору. Назвичайно ніжно прозвучала «Нічна», у проникливому виконанні жіночого квінтету, соло в якій належало Ользі Свиді. Не менш майстерно прозвучала хорова балада «Убили Липиїка», що увіковічнює пам'ять останнього карпатського опришка.

Яскравими акцентами концертної програми стали танцювальні номери: «Комлушський чардаш», «Інвертіта», «Васильово цифри», «Циганочка» своїми постановками, ідеально підібраними костюмами, манерою виконання створювали запальний настрій вечора. Приємним сюрпризом став фрагмент театральної постановки «Як рак-неборак козу розуму вчив», що розвеселив наймолодшу публіку.

Фотографії: Закарпаття Онлайн

Ще однією гранню творчої реалізації В.Теличка є духовна музика. На концерті прозвучала частина «Хваліте Господа з небес» із Літургії св. Іоанна Златоуста у проникливому соло Олександра Ференцика на піднесеному хорovому тлі. «Різдвяна», яка перенесла у зимовий казковий світ мрій звучанням дзвіночків (Євген Петішко), елегантним соло труби (Томас та Емерих Поповичі) і, водночас, величності органу (Ольга Чундак) нагадувала, що незабаром розпочнеться пора найочікуваніших свят.

Намхненна пісня-поема «Наш Тарас» (солісти – Іванна Архій та Петро Матій) стали розкішним завершенням цього великого дійства.

Програма другого авторського концерту була насичена прем'єрами творів В.Теличка, які вразили публіку своєю чуттєвістю, глибиною почуттів та натхненністю.

«Фантазія» пам'яті Мілія Кобуля для двох труб та фортепіано була виконана Томасом та Емерихом Поповичами і автором. Цей твір написаний Віктором Теличком на тему фортепіанної прелюдії свого першого вчителя з композиції – Мілія Кобуля. Музика влучно передала емоції та почуття вдячності, які відчуває корифей до свого музичного наставника.

Фотографії: Uzhgorod.net.ua

Ще одним зразком музичної посвяти викладачеві стала «Прелюдія пам'яті Людмили Шапран», у виконанні самого композитора, яка найкраще відтворила приємні спогади з минулого.

Драматургійним центром вечора стала композиція, присвячена пам'яті чудового музиканта, заслуженого артиста України Сергія Барвіка у виконанні студентів Ужгородського музичного фахового коледжу ім. Д.Є.Задора Дарії Дьолог (акордеон) і Ростислава Чворсюка (баяна) - що навчаються у класі заслуженого працівника культури України

Володимира Стегня і академічного симфонічного оркестру Закарпатської обласної філармонії (художній керівник і диригент – заслужена артистка України Вікторія Цанько). Твір вирізняється масштабністю, помпезністю та величністю.

Facebook: Ужгородський музичний коледж імені Д. Є. Загора

У Київській консерваторії Віктор Теличко навчався у легендарного Мирослава Скорика, який, до того ж, часто писав твори у джазовому стилі. Тому не дивно, що Віктор Федорович також пробує свої творчі сили в цьому напрямку.

До уваги публіки композитор презентував ще одну прем'єру «Сумний регтайм» для чотирьох кларнетів та оркестру, де автор вміло експериментує з гармонією, метроритмом та інструментовкою. Безперечно, окрасою кожного концерту є знані в області солісти, що гідно репрезентують композиторську школу Закарпаття у багатьох містах України та за кордоном. Щемливо та ніжно прозвучала «Мелодія» у виконанні заслуженого артиста України Ференца Томича, що переносила у атмосферу, сповнену мріями.

Facebook: Ужгородський музичний коледж імені Д. Є. Загора

Емоційно, виважено, проникливо звучав голос заслуженої артистки України Оксани Ільницької. Несподівано грайвово та сучасному звучали цимбали (заслужений працівник культури України Леонтій Ленарт) у фантазії «H-Rock».

Концерти супроводжувались оваціями публіки. В.Теличко наголосив, що усім нині потрібен оптимізм та віра в перемогу. Тож підтримуймо своїх талановитих земляків-музикантів, які дарують нам яскраве свято.

Бажаємо Віктору Федоровичу здоров'я, наснаги і нових авторських концертів!

Євгенія
РУЦАК

Творчі дебюти

ПОРИ РОКУ

Де зимові ночі блідо-сині,
Вкрита снігом вся моя земля,
Там сіда на сиві трави блідий іній,
Ясно світить нам зимова зоря.

А струмки приносять води нам свої,
Там дерева пахнуть ранньою весною
І зеленню розквітнуті гаї,
Закриваються густенькою травою.

Осіній шелест листя зачаровує мене,
Його я чую десь поміж лісами.
Але колись ця казка все одно мине
І з неба нам посиплються каштани.

Мені подобається, як пахнуть спілі сливи,
Поля ромашок і беззахисних лілей,
Достиглі влітку соковиті апельсини
І щирі усмішки від радості дітей.

Вікторія
ПАНЬКО

ВОЇНАМ (ПОСЛАННЯ)

Хай буде на землі і мир, і воля,
Щасливим буде й радісним життя,
І хай Вас береже непереможна доля,
Герої, Вам не знати забуття!

Спасибі за хоробрість і турботу
За долю Батьківщини в час бігу,
За ратну, бойову роботу
Сердечно дякуємо ми.

Хай буде в нас над головою мирне небо,
Душа хай сповнюється співом солов'я,
А більшого в житті нам і не треба,
Лише, щоб не лилася кров свята.

На сонячних полях ростуть весняні квіти
І знову вкрита барвами земля,
А ми так хочемо красі оцій радіти,
Та не дає ця клятая війна!

Чому сьогодні гинуть прості люди?
Чому батьки й брати повинні помирати?
Великий Боже, ти скажи, будь ласка,
Чи довго українцям ще страждати?!

Хай стихнуть постріли, й не буде більш війни,
До праці мирної повернуться солдати,
Нехай, нарешті, зрозуміють вороги,
Що ми не згідні нашу землю віддавати!

Вікторія
ПАНЬКО

ПРОБУДЖЕННЯ»

– Ваню, чуєш? Вставай!

Крізь сон я чув, як моя молодша сестра намагається стягнути з мене ковдру.

– Прокидайся!

За кілька хвилин Катря впала на підлогу, залишивши мене мерзнути на ліжку в одній піжамі. Я розплющив одне око, щоб подивитись, що відбувається поруч зі мною. Відкрилась така картина: сестра старанно намагалась виплутатися з ковдри, активно розмахуючи руками під тканиною. Вона була схожа на маленьке кумедне кошеня. Це тривало лишень близько хвилини, проте спостерігати за цим я готовий був цілу вічність. Коли мала скинула з себе довжелезну перешкоду, я знову заплющив око. Щось було дивним у всій цій картині - виникало неприємне відчуття дежавю. Неприємне, бо від цього веселого ранку віддавало несправжністю.

Із роздумів мене вирвала Катря, яка почала хитати мою руку і паралельно верещати:

– Ваню, ми перемогли!

Сон як рукою зняло. Я здивовано витріщився на малу, не розуміючи, це жарт чи справді відбувалося зі мною. Вона у відповідь лише ширше посміхнулася.

– Не зрозумів? Ти що таке кажеш?

– Війна закінчилась!

Здавалося, ніби моє серце вистрибувало з грудей. Ось чому це все здавалося таким... галеким від реальності. Це було не хибне відчуття - цим словам дійсно було складно повірити. Бо я їх вже чув. Вони мені снилися. І я завжди прокидався після них з думкою, що моя підсвідомість просто сміється з мене, підкидаючи такий злий жарт. Прокидатися було боляче. І зараз я знову не був певен, що це все - не марево, що щирі очі молодшої сестри насправді дивляться на мене і намагаються запевнити у такій донедавна недосяжній перемозі.

Я оглянув кімнату. Все було ніби звичним для ока: клацаючий квадратний годинник на стіні, зашторені вікна (здивований, що Катруся це ще не встигла виправити), трохи полускані жовті стіни з кіноплакатами, велика синя шафа... але не було відчуття, що я в безпеці. Того самого, яке існувало всередині до 24 лютого. Може це тому, що я просто звик до реалій сьогодення.

Хто зна...

За хвилину з-за дверей почали лунати звуки кроків. Це була мама, проте її хода була незвичною: якщо зазвичай вранці вона ходила тихо і обережно, то зараз здавалося ніби за секунду двері з моєї кімнати просто ви...

– Сонце, ти вже прокинувся?

...летять. Я був не галеким від правди. Мама дійсно влетіла до нас, ніби куля.

– Як бачиш, мамо. Це правда? Я зазирнув в її очі. Погляд такий

же щирий, як в Катрі. Такий же стомлений цими, здавалося, нескінченними місяцями розрухи і болю.

Мама підійшла до мого ліжка, присіла на коліна, щоб порівнятися зі мною і Катрею. Згодом кивнула у відповідь на моє питання і почала беззвучно плакати, ми ж захопили її у свої обійми, щоб заспокоїти.

Вона теж не вірила. Вона теж не могла повірити в те, що це могло бути правдою. Я це розумів. З нас трьох лише Катруся виглядала абсолютно певною у правді ранішньої новини. Іноді дитяча наївність справді полегшує життя. В такі моменти я заздрив тому, що не можу дивитися на світ очима восьмирічної Катрі. І відчував себе дуже погано. Я заздрив дівчинці, дитинство якої затьмарене війною. Заздрив її мужності і стійкості, які в мені намагалися зламати вісім років тому і знищили у лютому 2022. І водночас сподівався, що в ній вони залишаться назавжди. Що Катрю не зламають, як зламали мене в мої сімнадцять.

Ми розірвали обійми. Знову озираюсь навколо. Здавалося, починаю вірити в реальність подій. Проте, коли почув тихі схлипування Катрі - всередині виникло непорозуміння. Я побачив лице Катрусі і підскочив від жаху. По щоках малої повільно котилися краплі крові. В голові лише одна думка: «Боже, хай це буде лише сном».

Мама в німому шоці дивилася

на малу. Вона хотіла щось сказати, проте зробити це не вдавалось. Замість слів в нерозумінні, які повинні бути її наступні дії, лише обхопила руками голову доньки, витираючи червоні доріжки з її обличчя.

– Мамо...

Катруся легве не впала на килим, в останній момент схопившись своєю

маленькою ручкою за руку мами.

Я завмер і не міг поворухнутись. Ніби є лише спостерігачем і нічого не спроможний вчинити. Лише відчувати. Бачив все як в тумані.

Знову дежавю...

Знову це страшне відчуття, проте тепер все сприймалося як ніколи справжнім. Зовсім поруч промайнули звуки пострілів. Здавалося, ніби невидимі солдати стріляють прямо поруч з виходом з кімнати. На кофтинці у Катрі в області серця почала рости кривава пляма. І я все ще не можу зробити жодного руху. Не можу допомогти. Не можу викликати швидку.

Я перестав відчувати, ніби знаходжусь поруч з ними. Може мене і справді там не було? Знадобилася мить для усвідомлення того, що відбувалося. Повіки стали такими тяжкими, що я піддався втомі і дозволив відпочити собі і очам.

Десь здалеку, дуже глухо,

немов з іншого часу і простору почав пробиватись відгомін сирени...

Ні, це не може бути правдою. Я відмовлявся в це вірити. Хотілося переграти цей момент.

Повернутися в ту хвилину, коли Катруся розбудила мене, щоб повідомити щасливу новину про перемогу.

Знову постріл... Чи мені здалося? Ні. Це все не реально. Щастя не могло обірватися в одну секунду. Напевно я поринув у сон, поки спостерігав, як Катруся виплутувалась з-під ковдри.

Розплющив очі.

На килимі лежало два закривавлені тіла. Я хотів кричати від жаху. Від болю. Від безпомічності. Не міг збагнути, як це сталося. Чому це відбувається саме зараз, саме з ними? І чому я не можу вимовити жодного слова?

У кімнаті почало холоднішати. Відчувалося, що ми знаходимось не в приміщенні, а десь... десь... Десь це все вже було.

Картинка перед очима почала повільно розчинятися.

Все глибше під шкіру пробирались холод і нестерпний біль.

Звук сирени наближався. Спочатку був певен - мені це просто причулося.

Доки він не почав лунаати прямо біля моїх вух.

– Ваню, Ваню, вставай! Не чуєш?

Якийсь низький чоловічий голос долинав до мене.

– Ваню, сирени гудуть!

Мене скинули з ліжка. Це був тато. Стоп. Тато?

Погляд затьмарений. На автоматі я вдягнув куртку, взувся і підхопив рюкзак. Думки плутались, ніби застелені мутною плівкою.

Доки мене, схопивши за руку, тягнули за собою у сховище – підвал нашого будинку – я намагався отямитись. І коли зрозумів, що ми спускаємось туди лише вдвох, врешті прийшло усвідомлення: війна ще не закінчилась.

Про перемогу сьогодні вранці мені ніхто не говорив. А Катрі з мамою я не бачив вже кілька місяців. І побачити зможу тепер лише уві сні...

А. Каплан

«Зорі» (BeAtriS)

Люблю спостерігати за нічним небом, воно мене надихає, захоплює, заспокоює, це свого роду мій "зоряний транс", в котрому я можу побути наодинці з собою, із своїми думками...

В один із таких вечорів і прийшла відповідна мелодія та слова до пісні "Зорі".

«Зорі не питають, бо вони все знають» - одна з головних ідей пісні.

Тематика даного музичного твору характеризує Зорі, як предвісників майбутнього, тих, хто знає все і бачить.

Вірю, що Зорі вже бачать перемогу України!

Дякую ЗСУ, що маю можливість творити!

Слава Україні!

Очі закриваю небом,
Залишаю все за своїм вікном
Буду твого серця ритмом,
Зорями світити світлом
Відповіді не казати
І словами не писати,
І нікого не питати,
І нікого не питати,

Приспів:

Зорі не питають,
Бо вони все знають
Зорі споглядають,
Бо вони вже знають

Зорі не питають,
Бо вони все знають
Зорі споглядають,
Бо вони вже знають
Знають, знають,
знають,знають...

В темряві я буду світлом
І для тебе стану світлом,
Буду твого серця ритмом
І залишу все за твоїм вікном
Небо буду малювати,
Кольорами доповняти,
І словами все писати,
І нікого не питати

Беатріс Бучок

Приспів:

Зорі не питають,
Бо вони все знають
Зорі споглядають,
Бо вони вже знають

Зорі не питають,
Бо вони все знають
Зорі споглядають,
Бо вони вже знають

Знають, знають, знають....

Зорі не питають,
Бо вони все знають
Зорі споглядають,
Бо вони вже знають

Головний редактор:
Тетяна РОСУЛ

Редакційна колегія:
Віталія ВАСИЛЕНКО
Євгенія ГЕРАСИМОВА
Анна КУР'ЯНОВА
Євгенія РУЦАК

Графічний дизайн:
Євгенія ГЕРАСИМОВА

*Маєш ідеї для нових рубрик?
Хочеш поділитися своєю творчістю?
Бажаєш написати відгук?*

Наша газета у соціальних мережах:

M muzdepartament.uz.ua

f Ужгородський музичний
коледж імені Д. Є. Задора

@ [@collegezadora](https://www.instagram.com/collegezadora)